

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Рівненського
автотранспортного коледжу
НУВГП
15 січня 2016 року
№ 05-осн

ПОЛОЖЕННЯ

про самостійну роботу студентів

Рівненського автотранспортного коледжу НУВГП

1. Загальні положення

Самостійна робота студентів – це спланована пізнавальна, організаційно і методично направлена діяльність, яка здійснюється без прямої допомоги викладача на досягнення результату.

Мета самостійної роботи студентів:

- розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів;
- формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань;
- розвиток морально-вольових зусиль;
- самостійна робота студентів як результат їх морально-вольових зусиль.

Завдання самостійної роботи студентів:

- навчити студентів самостійно працювати з літературою;
- творчо сприймати навчальний матеріал і осмислювати його;
- сформувати навички щоденної самостійної роботи з метою одержання та узагальнення знань, умінь і навичок.

Час відведений для самостійної роботи студентів визначається робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 1/2 загального обсягу навчального часу відведеного на вивчення конкретної навчальної дисципліни.

2. Організація самостійної роботи студентів

2.1. Зміст самостійної роботи студентів з конкретної дисципліни визначається навчальною програмою дисципліни та робочою навчальною програмою вивчення дисципліни.

2.2. На самостійну роботу можуть виноситись:

- частина теоретичного матеріалу, менш складного за змістом;
- окремі практичні роботи, що не потребують безпосереднього керівництва викладача;

2.3. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної

дисципліни, а саме:

- основна література (підручник, конспект лекцій викладача, навчальні та методичні посібники);
- додаткова література (наукова, фахова, монографічна, періодична);
- методичні матеріали (методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи студентами).

2.4. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, комп'ютерних лабораторіях, а також в домашніх умовах.

2.5. При використанні студентами складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації передбачається можливість отримання необхідної консультації або допомоги з боку викладача.

2.6. При плануванні рекомендовано створювати опорні конспекти самостійної роботи з навчальної дисципліни тем, які виносяться на самостійну роботу та переліку літератури із зазначенням сторінок, а також методичні вказівки для вивчення матеріалу.

3. Система навчально-методичних засобів для забезпечення самостійної роботи студентів

3.1. Під час самостійного опрацювання навчального матеріалу велике значення для студента має навчально-методичний пакет, зміст якого передбачає:

- навчальну програму дисципліни з чітким визначенням змісту і об'єму аудиторної і поза аудиторної навчальної роботи;
- конспект лекцій, опорний конспект;
- основні поради студентам щодо вивчення конкретної дисципліни (у письмовій формі) з вимогами до оцінки знань з кожної дисципліни;
- методичні рекомендації щодо вивчення окремих тем чи напрацювання практичних навичок;
- перелік тем курсових робіт, проектів;
- перелік питань, що виносяться на семінарські заняття;
- підбір контрольних завдань, запитань, тестів для самоперевірки;
- перелік літератури;
- робочий зошит (звіт) з виконання самостійної роботи.

3.2. Вимоги до складання методичних рекомендацій.

З метою допомоги студентам у оволодінні знаннями самостійно над конкретною темою навчальної дисципліни викладачу рекомендується підготувати методичні рекомендації, основними складовими яких можуть бути:

- тема;
- план;
- література;
- перелік знань та вмінь, набутих студентами після опрацювання теми;
- конкретні завдання студенту з кожного винесеного питання з методичними порадами щодо їх виконання;

- перелік питань для самоперевірки.

Викладачам рекомендовано створювати робочі зошити (звіти) з самостійної роботи студентів у вигляді тезисних викладок, графічних зображень, таблиць систематизованого матеріалу з переліком вхідних даних, одержаних при вивченні інших навчальних дисциплін або попередніх тем з даної дисципліни, перелік завдань з даної теми тощо.

Залежно від особливостей дисциплін викладач може видавати студентам різні види завдань самостійної роботи:

- робота з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій;
- самостійне вивчення окремих тем або питань із розробкою конспекту;
- робота з довідковою літературою;
- написання рефератів, повідомлень;
- творчі завдання (доповіді, проекти, огляди тощо);
- виконання підготовчої роботи до лабораторних та практичних занять;
- виконання індивідуальних графічних, розрахункових завдань;
- виконання курсових проектів;
- підготовка письмових відповідей на проблемні питання;
- виготовлення наочності;
- складання картотеки літератури за змістом фахової діяльності;
- підбір власної бібліотеки з основних напрямів фахової діяльності.

Викладач не обмежується в виборі інших завдань до самостійної роботи при відповідності їх змісту робочій навчальній програмі дисципліни. Успішне виконання завдання самостійної роботи можливе за умови наявності у студентів певних навичок:

- вміння працювати з книгою (складати план, конспект, реферат);
- проводити аналіз навчального матеріалу (складати різні види таблиць, робити їх аналіз).

Самостійні завдання можуть виконуватися у робочому зошиті, на окремих картках, альбомних листах у вигляді креслення, графіків, кросвордів, малюнків тощо. Кращі роботи, як зразки, залишаються у предметних кабінетах (лабораторіях), експонуються на виставці студентських робіт тощо.

4. Організація контрольних заходів самостійної роботи студентів

4.1. Контрольні заходи' включають поточний і підсумковий контроль знань студентів.

4.2. Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій, семінарських, практичних, і лабораторних занять.

4.3. Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей студентів (5-10 хв.);
- письмове або фронтальне опитування студентів на початку чи вкінці лекції (5-10 хв.). Відповіді перевіряються і оцінюються викладачем у поза аудиторний час. Бажано, щоб контрольні питання були заздалегідь підготовлені на окремих аркушах, на яких студенти пишуть відповіді.

Проводиться на початку семінарських, практичних чи лабораторних занять:

- перевірка домашніх завдань;
- перевірка набутих вмінь на практичних, лабораторних заняттях;
- тестова перевірка знань студентів;
- інші форми.

4.4. Виконання деяких завдань самостійної роботи студентів може контролюватися під час проведення лабораторних та практичних занять, при проведенні семінарів (деякі питання семінару можуть торкатися тем, які частково або повністю опрацьовувались самостійно).

Викладач може передбачити проведення семінару повністю за темами самостійної роботи.

4.5. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентами у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовується при проведенні навчальних занять.

4.6. Матеріал який задається для самостійного вивчення фіксується в класному журналі. Результати консультацій фіксуються у журналі.

5. Орієнтовні рекомендації щодо роботи студентів з літературою

Опрацювання матеріалу потрібно починати з прочитання всього тексту, параграфу, дотримуючись таких правил:

- зосередитись на тому, що читаєш;
- виділити суть прочитаного;

Чітко зрозуміти думку автора, оскільки це допоможе виробити чітку власну думку;

- мислити послідовно й обережно;
- уявити те, про що читаєш.

У процесі роботи над темою тлумачення незнайомих слів і спеціальних термінів шукати у словнику іншомовних слів та у спеціальних довідниках з відповідних галузей науки і виробництва.

Незрозумілі місця, фрази, вирази перечитувати декілька раз, щоб зрозуміти їх зміст.

У тексті зустрічаються окремі слова, фрази або цілі речення, виділені курсивом, жирним шрифтом, або набрані в розрядку. Це свідчить про акцент автора на основному.

Після опрацювання тексту необхідно:

- визначити основну думку;
- відокремити основні питання тексту від другорядних;
- усвідомити зв'язок між теоретичними положеннями і практикою;
- закріпити прочитане у свідомості;
- пов'язати нові знання з попередніми в даній галузі;
- перейти до заключного етапу засвоєння записів.

Записи необхідно починати з назви теми та посібника, прізвища автора,

року видання та назви видання. Якщо це журнал - записують рік, номер видання і заголовки статті. Після цього скласти план, тобто короткий перелік основних питань тексту в логічній послідовності.

Складання плану або тез логічно закінченого за смисловим змістом уривка тексту сприяє кращому його розумінню. План може бути простим або розгорнутим, тобто більш поглибленим, особливо під час опрацювання додаткової літератури з цієї теми.

Після складання плану необхідно перейти до тестування записів.

Записи необхідно вести розбірливо і чітко. Вони можуть бути короткі або великі, залежно від рівня занять студента, багатства його літературної і професійної лексики, навичок самостійної роботи з книгою. Після клопіткої і систематичної праці записи повинні мати тезисний характер та бути логічно послідовними.

Для зручності користування записами необхідно залишити поля для заміток і рядки для доповнень. Записи не повинні бути одноманітними. У них необхідно виділяти важливі місця, головні слова, які акцентуються різним шрифтом або різним кольором шрифтів, підкреслюванням, замітками на полях, рамками, стовпчиками тощо.

Записи можуть бути у вигляді конспекту, простих або розвинутих тез, цитат, записок, систематизованих таблиць, графіків, діаграм, схем.

Конспект (лат. *conspectus* - огляд) - це коротка, стисла, послідовно викладена універсальна форма запису основного змісту прочитаного, яка може супроводжуватись різними вищезгаданими записами.

Складання конспекту зводиться до коротких записів змісту кожного заголовку плану, підтвердження основних думок, положень прикладами. Всі питання плану повинні бути пов'язані між собою.

Виписки використовуються при необхідності фіксування найбільш важливих місць, фактів, цифрових даних, точного формування правил та законів.

Цитата (лат. *citate* - визначити) - це послідовний вислів, яким підкреслюється положення тексту. Вона зберігає гостроту висловлювання автора, випишується послідовно, грамотно і містить вказівки на джерело повідомлення.

Важливим елементом конспектування є вміння використовувати ілюстровані роботи (схеми, графіки, діаграми) і систематизовані таблиці. Основним недоліком є механічне виконання ілюстрацій, що не пов'язані з текстовим матеріалом.

Викладач повинен акцентувати увагу студентів на необхідності виконання графічних зображень і систематизованих таблиць та їх значення, навчити їх самостійно складати, аналізувати та користуватися при вивченні теоретичного матеріалу. Наприклад, під час вивчення кровообігу у тварин можна обмежитись рисунком без тексту.

Складання тематичних графічних зображень і таблиць сприяє кращому засвоєнню однорідних явищ, дозволяє простежити за розвитком одного і того ж явища, тобто охопити весь навчальний матеріал теми.

Систематизовані таблиці дозволяють узагальнити набуті знання, аналізувати одержану інформацію.

Складання ілюстрованих матеріалів виявляє творчу і свідому активність студента до оволодіння знаннями, збагачує майбутнього спеціаліста практичними вміннями і навичками до самостійної праці.

Конспектування виробляє у студента навички написання рефератів.

Реферат (лат. *refferere* - доповідати, повідомляти) - це короткий виклад змісту будь-якої книги, теми, окремого питання прочитаного джерела.

Реферат оформляють у вигляді вільного запису, дотримуючись послідовності фактів згідно з джерелами, і супроводжуючи текст виписками, цитатами, ілюстрованими матеріалами.

Необхідно навчити студентів користуватися великою кількістю джерел для написання реферату. Це дає можливість повноцінніше висвітлити тему і навчитись зіставляти вислови, думки, цифрові дані різних авторів, різних років видання, що сприяє виробленню власної думки студента і є рушійним фактором формування елементів дослідницького мислення.

**Заступник директора
з начальної роботи**

В.П.Антонюк

